

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Laura Hedberg

BESLUT

Datum
2014-09-29

Sida
1(7)
Referens
511-7482-2013

BILDANDE AV NATURRESERVATET STENBÄCKEN, FILIPSTADS KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med den svarta heldragna linjen på kartan i bilaga 1 som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Stenbäcken.

Syfte med reservatet

Naturreservatet Stenbäcken bildas i syfte att bevara en naturlig skogsbäck med en unik kryptogamflora. Strukturer som block och större stenar, samt död ved i och kring vattendraget ska förekomma inom området, liksom en naturlig vattenregim och god vattenkvalitet. Naturreservatet omfattar natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 och som bör förekomma i en omfattning så att området bidrar till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen. Karakteristiska växt- och djursamhällen i bäckens närhet ska ha gynnsamt bevarandetillstånd. Reservatet syftar även till att bevara biologisk mångfald i ett område med värdefull näringsrik granskog med lövinslag och ge goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av typiska växt- och djursamhällen.

Syftet uppnås genom att skogsmarken med flora och fauna tillåts att utvecklas fritt, exploatering och arbetsföretag, inklusive skogsbruk, i området förhindras, samt att områdets naturliga hydrologi skyddas från fysisk påverkan.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Föreskrifterna under A och C gäller inte förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna gäller inte heller den uppföljning av områdets skötsel och naturvärden eller av miljöns utveckling i stort, inklusive nödvändig provtagning och insamling av bestämningsmaterial, som utförs av eller på uppdrag av Länsstyrelsen eller Naturvårdsverket. Sådana undersökningar ska ske i samråd med reservatsförvaltningen. Vid oenighet i samrådet gäller inte undantaget från föreskrifterna.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4).

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden:

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. avverka träd och buskar eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika, dämna, leda bort vatten eller anordna upplag,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. uppföra byggnad eller annan anläggning,
5. använda eller sprida kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. rensa befintliga diken,
8. framföra fordon, exempelvis cykel, traktor, snöskoter och terränghjuling (s.k. fyrhjuling).

Föreskrifterna under A gäller inte nyttjande och underhåll av den allmänna väg som ligger omedelbart öster om området, dock ska sådant underhåll ske med största möjliga hänsyn till naturreservatets syften. Underhållet får inte innebära åtgärder eller åverkan utanför befintlig väggropp och befintliga diken.

Föreskriften A1 gäller inte röjning av uppväxande sly eller kvistning för underhåll av befintliga jaktpass.

Föreskriften A3 gäller inte eventuell nedläggning av markkabel inom vägområdet.

Föreskriften A8 gäller inte för älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation undviks.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter förpliktas att tåla:

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. röjning av samt utmärkning av reservatets yttergränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. undersökningar av skogliga strukturer, djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive provtagning och nödvändig insamling av bestämningsmaterial.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet, samt om ordningen i övrigt inom reservatet:

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. samla in ryggradslösa djur, t ex skalbaggar, snäckor och fjärilar
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd, stående och omkullfallna träd, och buskar,
4. utan länsstyrelsens tillstånd i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra vetenskapliga eller andra undersökningar,
5. framföra fordon, exempelvis cykel, traktor, snöskoter och terränghjuling (s.k. fyrhjuling),
6. göra upp eld.

Föreskriften C5 gäller inte för äldragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation undviks.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn	Naturreservatet Stenbäcken
Län	Värmland
Kommun	Filipstad
Natura 2000-beteckning	SE0610224
Lägesbeskrivning	Vid sjön Mögrevens västra strand, fyra km norr om Gåsborn
Församling/Socken	Filipstad/Gåsborn
Topografisk karta	11E NV
Naturgeografisk region	30a Vågig bergkullterräng
Kulturgeografisk region	Bergslagen, skogsbygd
Fastighetsknutna rättigheter som reservatet berör	Inga kända servitut eller rättigheter finns inom området.
Fastigheter	Filipstad Gåsborn 1:202
Areal	28 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland
Ägare	Staten

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Förekomsten av späd bäckmossa i Stenbäcken upptäcktes av Gerhard Åberg 1927 och samme man noterade arten även 1936. Tomas Hallingbäck återbesökte bäcken 1976 och fann även han riklig förekomst av arten. Inom ramen för de ideella inventeringarna "Steget före" besöktes hela det område som avses bli reserivat 1993 och ett större antal rödlistade arter och signalarter upptäcktes. Markägaren har också uppmärksammat området och nästan hela ytan utgörs av nyckelbiotoper.

Området närmast Norra Stenbäcken har sedermera (2002) pekats ut som Natura 2000-område enligt habitatdirektivet i syfte att bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för späd bäckmossa på biogeografisk nivå.

Marken ingår i ESAB-bytesaffären mellan Bergvik Skog AB och Naturvårdsverket.

Remissinstansernas och sakägares synpunkter

Filipstads kommun har yttrat att de inte har några synpunkter på förslaget. Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget till bildande av naturreservatet. Archelon AB har yttrat att de inte har några synpunkter på förslaget.

Sveriges geologiska undersökning anser att det vore lämpligt om föreskrifterna till reservatet anger att Länsstyrelsen kan ge tillstånd för provtagning av jordlager och berggrund, under förutsättning att denna åverkan inte annat än obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar att bevara.

Trafikverket har framfört att beslutet får inte föranleda att nyttjandet och eventuellt utvecklande av allmänna vägar hindras eller försvåras samt att drift och underhåll av dessa anläggningar kan genomföras i enlighet med Trafikverkets och respektive väghållares reguljära verksamhet och planer.

Gåsborns Hyttelags FVO har ställt sig frågande till naturreservatets namn. Bäcken som rinner genom området heter Norra Stenbäcken, och det finns inget i närheten som heter Mögrevsbäcken som första namnförslaget var. Naturreservatet Stenbäcken skulle ge bättre lokal förankring.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Angående synpunkter från Sveriges geologiska undersökning, så anser Länsstyrelsen att föreskrifter enbart ska spegla naturreservatets syfte. Om provtagning blir aktuellt, kommer ansökan om dispens prövas enligt de lagar och förordningar som gäller för den typen av verksamhet.

Angående Trafikverkets synpunkter, så finns undantag för väghållningen lämnade under föreskrifterna.

Angående synpunkter kring det första namnförslaget "Naturreservatet Mögrevsbäcken", så har namnet bytts till "Naturreservatet Stenbäcken" för att bättre bemöta den lokala tilltallstraditionen.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING OCH INTRESSEPRÖVNING

Beskrivning av omgivande landskap och reservatet

Naturreservatet Stenbäcken ligger inom ett område med en komplicerad berggrundsgeologi och stor mineralrikedom, samt förekomster av kalkhaltiga mineral. Berggrunden bildades av vulkanism på havsbotten och har sedan deformerats av kontinentrörelser. Berggrunden inom reservatet domineras av granit med en diabasgång. Marken har hög bonitet och den typ av äldre granskog som växer på näringsrik mark är underrepresenterad i Värmland, både inom och utanför skyddade områden.

Vid bäcken finns EU:s rikaste förekomst av späd bäckmossa. Arten är rödlistad i kategorin sårbar (VU) och listad i Habitatdirektivets annex 2. I övriga delar av området har flera rödlistade arter påträffats, huvudsakligen bland lavar och svampar, men här växer även en artrik kärlväxtflora.

Motiv till skydd

Genom en reservatsbildning vid Stenbäcken bevaras en äldre, näringsrik granskog med viktiga strukturer som döende och döda träd och rikligt med död ved, samt en skogsbäck med block och stenar som utgör substrat för en mycket sällsynt mossa. Huvudmotivet för den föreslagna reservatsbildningen är de höga naturvärdena för krävande kryptogamer, som skapats tack vare det stabila, fuktiga mikroklimatet.

Skogen vid Stenbäcken hyser mycket höga naturvärden och är inte att betrakta som normal produktionsskog, varför den inte heller bör skötas som en sådan. Större virkesuttag, avverkning för vägdragning eller uppförande av nya byggnader, bortstädning av vindfällan och döende träd skulle medföra en minskning av antalet viktiga livsmiljöer och en genomgripande förändring av mikroklimatet i området. Sannolikt skulle livsmiljöerna fragmenteras på grund av större genomblåsning och uttorkning till följd. Flera av de sällsynta arter som finns i området är beroende av en hög och jämn luftfuktighet, varför avverkningar eller gallringar ofelbart skulle riskera förekomsten av dessa känsliga arter.

Skogen inom naturreservatet kommer att lämnas för fri utveckling för att gynna naturvärdena och skapa ett större område med livsmiljöer för de hårt trängda skogslevande arter som har en fristad i området.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvaliteter endast kan säkerställas genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna. Det är angeläget

att Natura 2000-området får ett långsiktigt skydd och äldre granskog på rik mark är en stor bristvara inom länets långsiktigt skyddade skogsområden.

Överensstämmelse med miljö kvalitetsmål, internationella åtaganden samt mark- och vattenanvändning

Bildandet av naturreservatet Stenbäcken är en del i Länsstyrelsens arbete med miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Levande sjöar och vattendrag" samt är del i arbetet med miljö kvalitetsmålet "Ett rikt växt- och djurliv". Beslutet är även ett led i Sveriges internationella åtaganden (Natura 2000) om skydd av den biologiska mångfalden. Beslutet följer nationella och regionala riktlinjer och strategier för prioritering av naturreservatsskydd, vilka också bygger på Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden.

Beslutet bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Ingen kommunal detaljplan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen finns som berör området. Ett litet område på cirka 2 hektar på naturreservatets södra del berörs av undersökningstillstånd för metaller. Archelon AB har undersökningstillstånd för koppar och guld som är giltig till 15 augusti 2015. Utöver detta är beslutet inte i konflikt med koncessioner eller andra undersökningstillstånd för gruvnäringen, enligt den information Länsstyrelsen fått av Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans eller proportion mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränknigen, och den belastning som förbudet/inskränknigen har för den enskilde, ett ställningstagande som brukar refereras till som proportionalitetsprincipen. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte för allmänintresset, samtidigt som markägaren genom markbyte kompenseras för sin ekonomiska förlust.

Upplysningar

Länsstyrelsen har enligt 8 § miljö tillsynsförordningen (2011:13) ansvaret för tillsynen över naturreservatet. I tillsynen ingår att övervaka att reservatsföreskrifterna följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen i Värmlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter, om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Eftersom området syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6, 10 och 29 §§ skogsvårdslagen ska inte tillämpas inom naturreservatet (se 4 § skogsvårdslagen).

Hur man överklagar, se bilaga 5

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Kenneth Johansson. Föredragande har varit byrådirektör Laura Hedberg. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson, enhetschef Thomas Östlund, verksamhetschef Torben Ericson samt länsråd Robert Andréén.

Kenneth Johansson

Laura Hedberg

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Områdesbeskrivning
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Värmland

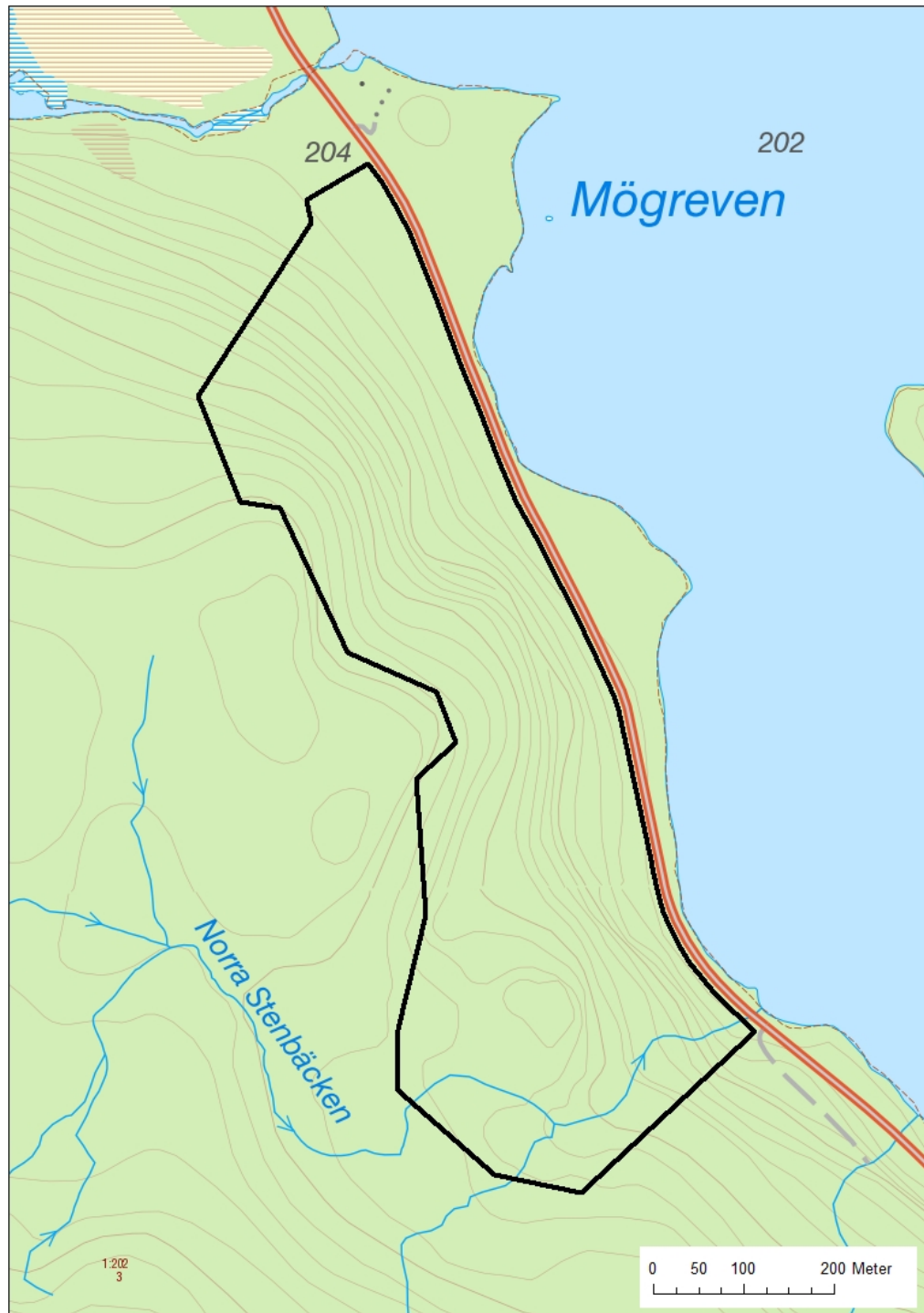
Naturvård
Laura Hedberg

BESLUTSKARTA

Datum
2014-09-29

Bilaga 1

Referens
511-7482-2013

Copyright Lantmäteriverket 2009, dnr 106-2004/188

Beslutskarta för naturreservatet Stenbäcken (heldragen svart linje)

Postadress: Länsstyrelsen Värmland, 651 86 KARLSTAD Besöksadress: Växnäsgatan 5
Telefon: 010-224 70 00 (växel) Fax: 010-224 71 10 E-post: varmland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Laura Hedberg

ÖVERSIKTSKARTA

Datum
2014-09-29

Bilaga 2

Referens
511-7482-2013

Copyright Lantmäteriverket 2009, dnr 106-2004/188
Översiktskarta för naturreservatet Stenbäcken (svart, streckat område)

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Laura Hedberg

Bilaga 3 SKÖTSELPLAN

Datum
2014-09-29

Sida
1 (4)
Referens
511-7482-2013

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET STENBÄCKEN

1. Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Stenbäcken bildas i syfte att bevara en naturlig skogsback med en unik flora. Strukturer som block och större stenar, samt död ved i och kring vattendraget ska förekomma inom området, liksom en naturlig vattenregim och god vattenkvalitet. Naturreservatet omfattar natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 och som bör förekomma i en omfattning så att området bidrar till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen. Karakteristiska växt- och djursamhällen i bäckens närhet ska ha gynnsamt bevarandetillstånd. Reservatet syftar även till att bevara biologisk mångfald i ett område med värdefull näringsrik granskog med lövinslag och ge goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av typiska växt- och djursamhällen.

Syftet uppnås genom att skogsmarken med flora och fauna tillåts att utvecklas fritt, exploatering och arbetsföretag, inklusive skogsbruk, i området förhindras, samt att områdets naturliga hydrologi skyddas från fysisk påverkan.

2. Administrativa data

Objektnamn	Stenbäcken
NVR-nummer	204 14 09
Kommun	Filipstad
Markslag och naturtyper* (ha):	
Tallskog	0,5 ha
Granskog	19,5 ha
Barrblandskog	1,8 ha
Lövblandad barrskog	2,4 ha
Triviallövskog	0,9 ha
Ungskog inkl. hyggen	2,8 ha
Total areal	28,0 ha
Varav produktiv skog	28,0 ha

Naturtyper enligt habitatdirektivet	
Skogsmark Näringsrik granskog (9050) restaurering	19,5 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag	Skogsbäck
Strukturer och funktioner	Näringsrik granskog Naturlig, blockrik bäck med ostörd hydrologi Äldre, grovbarkig gran och asp, stående och liggande döende och död ved av gran och lövträd Lodytor på stora block med stabilt, fuktigt mikroklimat
Arter	Späd bäckmossa
Bevarandeplan finns:	SE0610224
Arter	Späd bäckmossa <i>Hygrohypnum montanum</i> (1985)

*arealer för markslag och naturtyper baseras på KNAS. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda KNAS-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

3. Historisk och nuvarande markanvändning

Skogen i Bergslagen har i stora delar varit en hårt utnyttjad resurs under tiden när gruvsdriften var som mest intensiv. I närområdet finns gott om lämningar efter gruvsdrift och förekomst av äldre avverkningsstubbar i det föreslagna reservatet tyder på att slutningen varit kraftigt påverkad av avverkningar senast under 1800-talet men troligtvis även tidigare. Det finns även rester av vägar och stigar som tyder på att transporter skett genom området. Under de senaste 80-100 åren förefaller inget skogsbruk ha skett och detta beror med stor sannolikhet på branter och blockighet som försvårar avverkning.

4. Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Vid Stenbäcken finns höga naturvärden knutna dels till bäckfåran och den närmaste miljön och dels till den näringsrika granskogen. Det stabila och fuktiga mikroklimatet, både runt själva bäcken och i området i övrigt, förekomsten av både liggande och stående döende och död ved samt lodytor

och branter skapar utmärkta förutsättningar för en artrik kryptogamflora. Den kalkrika berggrunden och förekomsten av rörligt markvatten innebär att kärlväxtfloran hyser en mängd intressanta arter.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga särskilda kulturhistoriska värden är kända inom området.

Bevarandevärden för friluftsliv

Stenbäcken är huvudsakligen av intresse för dem med ett specialintresse för naturen i allmänhet och botanik i synnerhet.

Geovetenskapliga bevarandevärden

Inga särskilda geovetenskapliga värden är kända inom området.

5. Skötselområden

Reservatet utgörs av ett enda skötselområde, skog och skogsbäck, som omfattar hela ytan.

Skötselområde: Skog och skogsbäck

Skogen inom värdekärnorna utgörs av näringsrik och naturskogslik granskog med god tillgång på död ved och ett stabilt mikroklimat. Denna skog lämnas till fri utveckling, skogen får åldras på ett naturligt sätt och därmed nyskapas död ved kontinuerligt genom insekts- och svampangrepp. Den yngre skogen i utvecklingsmarken mellan värdekärnorna och i skyddszonen söder om bäcken lämnas också till fri utveckling, med målet att skogen även här ska bli naturskogslik på längre sikt.

Bevarandemål

Näringsrik granskog med strukturer som död ved i olika grader av nedbrytning, olika åldrar på träden, blockrikiedom, lodytor och rörligt markvatten. Området ska utgöra en god livsmiljö för de hotade och missgynnade arter som förekommer i området och andra arter som är naturliga för naturtypen. Arealen näringsrik granskog ska vara minst 19 ha.

Skogsbäck med strukturer som block och död ved ska bevaras. Bäckens ska utgöra en god livsmiljö för späd bäckmossa och andra arter som är typiska för naturtypen.

Det finns även yngre skog med potential att utvecklas till naturskogsliknande skog och i delar utvecklas till näringsrik granskog på lång sikt.

Åtgärder

Området ska lämnas för fri utveckling och tillåta att utvecklas genom intern dynamik.

6. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Bevarandemålen för området kommer att preciseras i nivåsatta s.k. målindikatorer. En redogörelse för uppföljning av målindikatorerna kommer att finnas i en särskild uppföljningsplan.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område samt tidsåtgången.

7. Genomförd dokumentation

Områdets värden har dokumenterats genom inventeringar utförda av ”Steget före” samt av Länsstyrelsens egen personal.

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Laura Hedberg

OMRÅDESBESKRIVNING Bilaga 4

Datum
2014-07-18

Referens
511-7482-2013

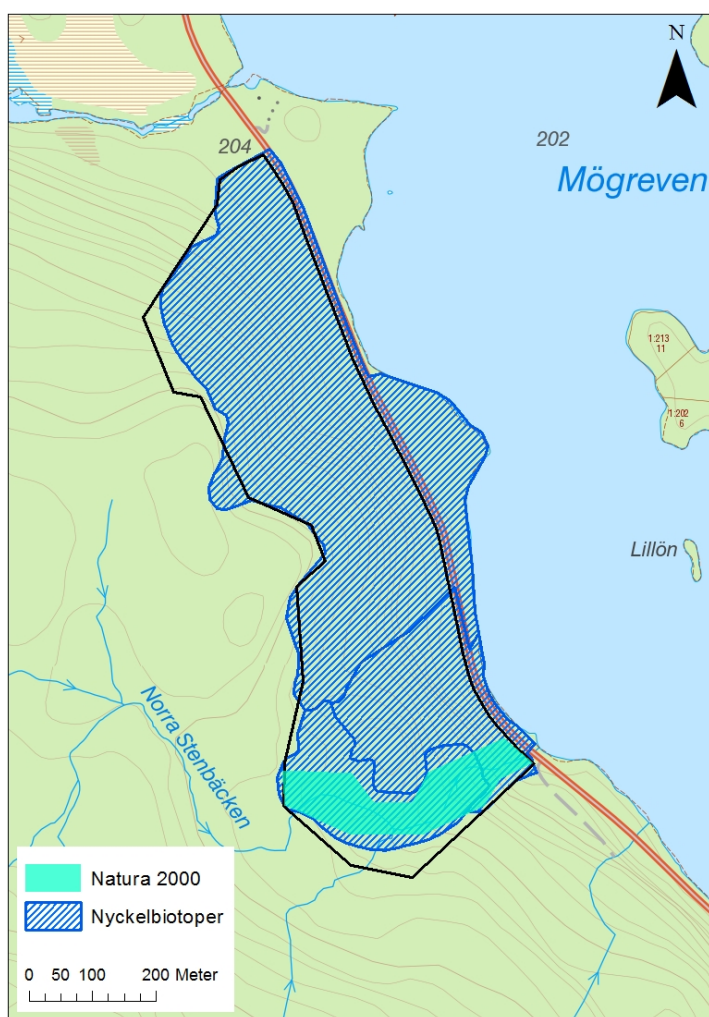

Stenbäcken

**Beskrivning av en skogsback och en näringsrik granskog
med lövinslag norr om Gåsborn i Filipstads kommun**

Allmän beskrivning

Det föreslagna området utgörs av Norra Stenbäckens nedre del samt östsluttningen norrut från denna och omfattar 28 hektar, varav cirka 80 % eller drygt 22 hektar utgörs av värdekärna. Stenbäcken avvattnar Römosshöjden med hjälp av flera mindre bäckar och mynnar i sjön Mögreven. Bäckan och de närmaste omgivningarna i den södra delen av området är utpekad som Natura 2000-område. Söder och väster om området finns stora kalhyggen. Sluttningen domineras av gran, med relativt stora inslag av asp och björk samt i mindre utsträckning, tall, al och sälg. Aspdominerade partier finns i den mellersta och övre delen av sluttningen. Berggrunden är mycket varierad, med stort inslag av kalk, vilket skapar förutsättningar för en rik flora. Markvegetationen utgörs främst av lågört, med inslag av högört och bredbladig grästyp. I den övre, norra delen ökar inslaget av tall och markvegetationen övergår till blåbärstyp med inslag av mark utan fältskikt. Det saknas registrerade fornlämningar inom det föreslagna reservatsområdet men det finns tydliga spår av att skogen nyttjats, samt lämningar av en farväg genom området.

Det föreslagna området samt utbredningen av Natura 2000-området och nyckelbiotoperna.

Historik

Förekomsten av späd bäckmossa i Norra Stenbäcken upptäcktes av Gerhard Åberg 1927 och noterades av samme man även 1936. Tomas Hallingbäck återbesökte bäcken 1976 och fann även han riklig förekomst av arten. Lokalen är den i särklass rikaste inom EU för arten och en av endast fem lokaler i Sverige där den växer. Av den totala världspopulationen förekommer

knappt 10 % i Sverige och arten är rödlistad i kategorin sårbar (VU). Området närmast bäcken har sedermera (2002) pekats ut som Natura 2000-område enligt habitatdirektivet för att skydda förekomsten av arten.

Inom ramen för de ideella naturvärdesinventeringarna ”Steget före” besöktes hela det område som föreslås bli reservat 1993 och ett större antal rödlistade arter och signalarter identifierades. Skogen på östslutningen har även klassificerats som nyckelbiotop.

Späd bäckmossa är rödlistad i kategorin sårbar (VU) och har sin rikaste förekomst i EU vid Norra Stenbäcken.

Naturvärden

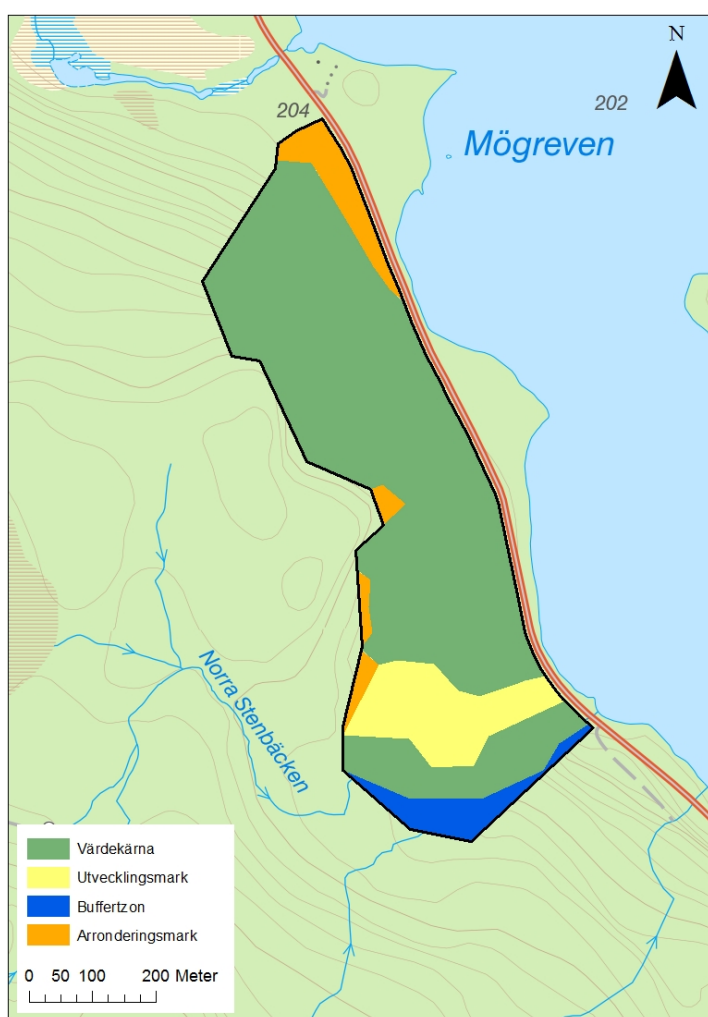
Naturvärdena inom området beskrivs utifrån de olika delområdena och de arter som nämns har försetts med förkortningar enligt rödlistan (VU, sårbar; NT, nära hotad) eller med S om de utgör signalarter för skyddsvärd skog.

Norra Stenbäckens nedre del (södra värdekärnan)

Denna värdekärna utgör ca 2,8 hektar och omfattar Natura 2000-området. Den består av Norra Stenbäckens nedre lopp och den närmaste skogen. Miljön i bäckens nedre delar karakteriseras av stora block och en stabil, hög luftfuktighet. På blocken växer rikligt med mossor och späd bäckmossa har hittats på 80 stenblock (2001), vilket gör bäcken till den i särklass rikaste lokalen för arten inom EU. Skogen varierar från högvuxen, grov granskog till medelålders, ogallrad blandskog. Längre uppströms övergår skogen i tät, ogallrad granskog med visst inslag av björk och al. I anslutning till denna, på 1960-talet kalavverkade del, påträffas den späda bäckmossan endast sparsamt.

Arter

Späd bäckmossa *Hygrohypnum montanum* VU

Det föreslagna områdets funktionsindelning.

Skogsslutningen (norra värdekärnan)

Större delen av området utgörs av en värdekärna på ca 19,5 hektar granskog i övervägande frisk och blockrik östsluttning. Skogen är i stora delar naturskogslik och har skapats genom frånvaro av skogsbruksåtgärder under de senaste 80-100 åren. Den är självgallrande, en process som tilltar, och säkerligen har den bitvis starka slutningen och blockrikedomen bidragit till att området förblivit orört under så pass lång tid. Äldre avverkningsstubbar vittnar dock om att slutningen sannolikt var kraftigt påverkad av avverkningar under 1800-talet. Både stående död ved och lågor förekommer relativt rikligt och utgörs främst av gran och löv i klenare dimensioner. Grov asp förekommer spritt inom värdekärnan och är på några platser beståndbildande. Block och lodytor bidrar till en större variation av mikromiljöer och ökar områdets diversitet.

Den basiska berggrunden i kombination med rörligt markvatten har gett upphov till en rik och kalkgynnad flora. Högörtvegetation förekommer på flera ställen, särskilt längs bäckdråg, och där växer t.ex. olika ormbunkar, vårärt, tibast och svart trolldruva. Vidare förekommer orkidén skogsfru inom området. På asparna växer olika lavar som lunglav, korallblylav och skinnlav. Den goda förekomsten av död ved gynnar vedlevande insekter, mossor och svampar. Dessa artgrupper har inte studerats närmare inom området, men flera skyddsvärda arter har hittats, t.ex. ullticka, stjärntagging och vågig sidenmossa.

Skogen domineras av näringsrik granskog med inslag av lövträd, som här grov asp.

Arter

Läderlappslev *Collema nigrescens* NT, S
 Aspgelélav *Collema subnigrescens* NT, S
 Norsk näverlav *Platismatia norvegica* VU, S
 Västlig njurlav *Nephroma laevigatum* NT, S
 Lunglav *Lobaria pulmonaria* NT, S
 Garnlav *Alectoria sarmentosa* NT, S
 Gammelgranlav *Lecanactis abietina*
 Skinnlav *Leptogium saturninum* S
 Korallblylav *Parmeliella triptophylla* S
 Skuggblåslav *Hypogymnia vittata* S
 Bårdlav *Nephroma parile* S
 Stuplav *Nephroma bellum* S
 Grynig filtlav *Peltigera collina* S
 Stjärntagging *Asterodon ferruginosus* NT, S
 Ullticka *Phellinus ferrugineofuscus* NT, S
 Vedticka *Phellinus viticola*

Kötticka *Leptoporus mollis* NT, S
 Vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* S
 Trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* S
 Krusig ulota *Ulota crispa* S
 Fällmossa *Antitrichia curtipendula* S
 Skogsfru *Epipogium aphyllum* NT, S
 Tibast *Daphne mezereum*
 Svart trolldruva *Actea spicata*
 Underviol *Viola mirabilis*
 Repestarr *Carex loliacea*
 Skogslind *Tilia cordata*
 Vårärt *Lathyrus niger*
 Knärot *Goodyera repens* NT, S
 Grönpyrola *Pyrola chlorantha*
 Dvärghäxört *Circaea alpina* S

Utvecklingsmarken mellan värdekärnorna

Utvecklingsmarken består av ca 3 hektar medelålders granskog med inslag av löv, främst i form av asp och björk. Skogen är relativt likåldrig och har inte börjat självgallras i någon större utsträckning. Det finns dock goda förutsättningar för att den på sikt ska kunna utveckla samma värden som finns i värdekärnan norrut.

Arronderingsmark och skyddszon

Arronderingsmarken på ca 3 hektar utgörs av yngre skog i kanten av hyggen på den västra sidan av området och denna innehåller inga tydliga naturvärden. På marken längs vägen i den norra delen växer yngre tallskog på dikad våtmark som dock på sikt kan bidra till en mindre kanteffekt och ett stabilare mikroklimat i värdekärnan.

Skyddszonen på ca 1,4 hektar längst i söder utgörs av ett hygge med planterad gran och en del naturligt uppslag av björk, som dock är hårt betat. Denna bedöms vara av stor vikt för att skapa ett långsiktigt gynnsamt lokalklimat vid Norra Stenbäcken, i synnerhet den övre delen.

Uppgiftslämnare: Rune van den Brink, Roger Gran, Tomas Hallingbäck, Dan Mangsbo och Fredrik Wilde.

Text: Fredrik Wilde och Jan Rees, uppdaterat av Laura Hedberg

Foto: Dan Mangsbo och Jan Rees.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen, Miljödepartementet .
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Skrivelsen måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelsen skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret)- redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där Ni kan nås dagtid.